

Memo – Ter kennisname

Registratienummer:
20.020752

Aan: VV
Van: POHO Von Faber
Onderwerp: Citizen science
Datum: 6-4-2020

Waarom moet u dit weten

Recent is Rijnland door Stichting Natuur en Milieu benaderd om in 2020 te participeren in een gezamenlijk landelijk Citizen science project met ASN Bank, STOWA en andere waterschappen. Rijnland zal hier aan bijdragen en start met de communicatiecampagne tijdens de Week van ons water in mei 2020¹. Ik informeer u hierover in het licht van de ingediende en verworpen motie van Water Natuurlijk tijdens de VV van 20 november 2019 om een breed publiek te betrekken bij het meten van waterkwaliteit.

Kernboodschap

Citizen science biedt voor Rijnland mogelijkheden om versneld en breder onderzoek uit te zetten én het bredere publiek en/of specifieke doelgroepen te betrekken bij ons werk. Het maakt het Rijnlands werk meer zichtbaar.

Het nationaal wateronderzoek levert waardevolle informatie op voor de monitoring van het overig water (in de stad en in de boerensloot). Dit geldt met name voor de ecologische parameters zoals doorzicht en aanwezigheid van waterplanten. Een unieke kans om nog meer kennis uit ons watersysteem te halen, biedt zich aan door aan te sluiten bij Stichting Natuur en Milieu. Dergelijke verzoeken (vanuit de samenleving) zullen Rijnland vaker bereiken. Om ervaring op te doen met deze voorstellen gaan we ondanks de eerder verworpen motie (VV van 20 november 2019) wel bijdragen.

Context

Rijnland heeft ambities op breed maatschappelijke opgaven als klimaatverandering, circulaire economie, energie en biodiversiteit. Daarbij zet Rijnland de komende jaren sterk in op het vergroten van het waterbewustzijn van het publiek en op het zoeken en aangaan van samenwerkingen met partners. Dit is essentieel voor het bereiken van de ambities en draagt bij aan het vergroten van de zichtbaarheid van het werk van Rijnland. In totaal doen 7 waterschappen mee aan het project.

Burgerwetenschap, ook wel aangeduid met de Engelse term 'citizen science', is wetenschappelijk onderzoek dat in zijn geheel of gedeeltelijk wordt uitgevoerd door vrijwilligers, in samenwerking met wetenschappers. Het gebruik van burgerwetenschappelijke netwerken maakt het voor partijen, zoals bijvoorbeeld Rijnland, mogelijk sneller en/of makkelijker een onderzoeksdoel te bereiken. Zo hebben eerder agrarische ondernemers in ons gebied deelgenomen aan het meten van de geleidbaarheid van het water (indicatie voor brak / zoetwater). Dit heeft naast bewustwording over het belang van zoetwater voor deze ondernemers ook meer inhoudelijke kennis en inzicht gegeven om op basis van de metingen mee te denken over optimalisaties in de polder.

¹ Vanwege de Corona crisis gaat de Week van ons water niet door. Stichting natuur en milieu heeft besloten om de eerste week van juni naar buiten te gaan met het project. Na 14 juni zullen de meetkits toegestuurd worden op aanvraag.

In 2019 heeft Stichting Natuur en Milieu een landelijk citizen science pilot onder de titel "Onderzoek waterkwaliteit & biodiversiteit" georganiseerd. Dit hield in dat burgers een onderzoek kit konden opvragen om de waterkwaliteit in hun omgeving te meten en de uitkomsten op te sturen. Dit was een groot succes en heeft een bijdrage geleverd aan het waterbewustzijn van inwoners van Nederland. Daarnaast heeft de pilot veel inzicht gegeven in de actuele toestand van de waterkwaliteit en de biodiversiteit in de kleine wateren. En het heeft veel aandacht gekregen in de pers.

Het doel van het citizen science project is om burgers meer te betrekken bij de kwaliteit van het oppervlaktewater in de directe omgeving én daarmee ook de waterkwaliteit in overige wateren in beeld te brengen.

In navolging op de pilot van 2019 wil Stichting Natuur en Milieu in 2020 verder opschalen in aantal deelnemers en dekking van Nederland. Recent is Rijnland door Stichting Natuur en Milieu benaderd om in 2020 te participeren in een gezamenlijk landelijk citizen science project met ASN Bank, STOWA en andere waterschappen.

De metingen in de vele kleine wateren zorgen voor een extra grote ruimtelijke informatie. Dit betekent dat in korte tijd veel punten op de kaart gezet worden op locaties waar we zelf anders niet komen. In de toekomst zou dit eventueel jaarlijks, en zelfs jaarrond, uitgevoerd kunnen worden. Dit zou net zo groot kunnen worden als de nationale tuinvogeltelling.

Er zullen 15.000 meetkits op aanvraag verspreid worden. Hier komt ook het logo van Rijnland op te staan. In heel Nederland zullen bewoners benaderd worden om deel te nemen. De regie is in handen van Stichting natuur en milieu. Zij houden in de gaten dat er minimaal 1000 meetlocaties in het beheergebied van Rijnland komen te liggen. Vanuit Rijnland zullen specifieke groepen zoals sportvisserij en jachthavens extra benaderd worden om een meetkit aan te vragen. Bij jaarlijkse herhaling van het onderzoek zal Rijnland vaker en van meer locaties meetinformatie krijgen dan dat we zelf meten. Hierdoor krijgen we een beter beeld van de waterkwaliteit in ons overig water. Validatie van de metingen zal landelijk op ongeveer 100 locaties gedaan worden door professionele onderzoekers van het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO).

Omdat we meeliften op de kennis die Stichting Natuur en Milieu in 2019 heeft opgedaan én de samenwerking in 2020 met meerdere partners is, zijn de kosten laag.

De bijdrage aan het project is € 21.780 deze worden gefinancierd uit het KRW/Kijk op waterkwaliteit budget. Verder leveren we bijdrage in capaciteit van een monitoringadviseur en communicatieadviseur van max. 60 uur totaal.

Vervolg

Gezien de coronacrisis is alles in een ander daglicht komen te staan. Gelukkig kan er met 1,5 m afstand van elkaar gemeten worden en zal het onderzoek wel doorgang vinden. Conform planning die is opgesteld voor de crisis zullen medio oktober 2020 de resultaten bekend zijn. Na afronding van het project en de rapportage, voeren we een evaluatie uit en wordt een eventueel voorstel voor vervolg aan het bestuur voorgelegd.

VV leden kunnen eventueel zelf ook een meetkit aanvragen om zelf te gaan meten.